

GAZETA LWOWSKA.

z
n-
i
zy-
lan
agi
a
3.-
3.-
7.-
8 50
8.-
7.-
6.-
2 50
6 50
5 25
1 50
1 75
1 75
1 75
1 75
2 75
56 75
56 75
3
7
7
7
4
50
50
lowi
wiaj
jca
gd
ska
ka.
em
ausk
99
33
33
96
96
ma

z **Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Insercyja w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.**

PRZEGLĄD.

Monarchya austriacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Holandya. — Włochy. — Rosya i Królestwo Polskie. — Księstwa Naddunajskie. — Wyspy Jońskie. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austriacka.

Rzecz urzędowa.

Gmina Kozara w obwodzie stryjskim obowiązała się dla założenia szkoły trywialnej u siebie:

1) Na utrzymanie każdego nauczyciela płacić rocznie gotówka 129 zł. 67½ c. w. a. w kwartalnych ratach z góry; 2) na opał szkoły dostarczać rocznie własnym kosztem 10 niższo-austriackich sągów drzewa; 3) istniejący już budynek szkolny i wszelkie porządki szkolne sprawiane własnym kosztem, utrzymywać zawsze w dobrym stanie i zajmować się usługą szkolną.

Prócz tego obowiązał się gr. kat. pleban w Kozarce x. Jan Szaraniewicz dopłacać przez czas urzędowania swego w tej wsi każdoczesnemu nauczycielowi trywialnemu rocznie 5 zł. 25 c. w. a. i odstąpić mu morg gruntu ornego z swojej dotacyi erekcyonalnej do bezpłatnego użytku.

Te usiłowania ku poparciu oświaty ludu podaje c. k. galicyjskie Namiestnictwo z należytym uznaniem do wiadomości powszechnej.

Sprawy krajowe.

Lwów. 15go maja. Redakcyja Gazety Lwowskiej odebrała z Krakowa pod dniem 13. maja 1861 następujące „Sprostowanie“ z podpisem: *Leon Skorupka*, poseł krakowski, m. p.

Wyczytawszy w numerze 110 Gazety Lwowskiej z dnia 11. maja, w artykule pierwszym o sprawach krajowych, następujący ustęp:

„Wiele dzienników podało wiadomość o wydaleniu niektórych sędziów z Krakowa, upatrując w tem samowolny czyn barona Páumana, dyrektora policji Krakowskiej.“

„Okazyje do tego nastreczyło namiętne wystąpienie w tej mierze posła Leona hr. Skorupki przeciw baronowi Páumanowi na posiedzeniu sejmowem z dnia 24. kwietnia t. r., dla którego wystąpienia odjął Marszałek głos hr. Skorupce.“

Upraszam niniejszem redakcyję Gazety Lwowskiej o sprostowanie fałszywego twierdzenia, jakoby mi Marszałek głos odjął, albowiem nic podobnego nie nastąpiło, o czem wiedzieć powinna redakcyja, jeżeli miała swojego sprawozdawcę na posiedzeniach sejmowych, a jeżeli nie, to z ogłoszonego stenografowanego protokołu posiedzenia sejmowego z dnia 24. kwietnia *). =

Co się tyczy dalszych ustępów, ponieważ te nie zbijają rozumowań przeze mnie przytoczonych na poparcie mojego wniosku, zostawiam odpowiedź Doktorowi Helclowi, do którego interpelacyi odwołuje się autor wzmiankowanego artykułu.

*) W stenograficznem sprawozdaniu siódmem z d. 24. kwietnia pag. 7, trzecia szpalta czytamy w pierwszym ustępie że marszałek przerywając tok mowy deputowanemu z Krakowa powiedział:

„To nie należy tutaj, prosimy o wniosek.“

Zaś w drugim ustępie dodaje:

„Ale to nie ma bliższej styczności ze zrobionym wnioskiem, sprawy policyjne nie należą do sejm.“

Jak dalece te słowa miały znaczenie odjęcia głosu w tym przedmiocie, który mowca traktował, osądził poseł sam, gdy na to odrzekł:

„Kiedy tak, to wnoszę aby dodano poprawkę it. d.“ R. Gaz. Lw.

(Odpowiedź cesarska deputacyi kroackiej.)

Wiedeń. 13. maja. Najjaśniejszy Pan raczył dać następującą odpowiedź deputacyi wysłanej z sejmku kroackiego, umieszczoną w gazecie zagrabskiej:

Instytucya granicarzy jest potrzebną zarówno dla całości państwa, jak dla wielkiego postannictwa kroacko-slawońskiego narodu. Z instytucya granicarzy nie może godzić się reprezentacya tego kraju na sejmie kroacko-slawońskim.

Iz jednak terażniejszy kroacko-slawoński sejm krajowy stanowić ma o stosunkach stanu Kroacyi i Sławonii, a pogranicze wojskowe jest integralną częścią Mojego królestwa Kroacyi i Sławonii, przeto zezwalam na ten raz aby pogranicze wojskowe wysłało reprezentantów swych na sejm kroacko-slawoński na zasadzie prawa wyborczego z r. 1848, końcem rozstrzygnąć wyzpomienione zadanie.

Zyczeniem Mojem było i jest potąd aby Dalmacya była połączona z Kroacyą i Sławonią. Iz jednak tak większość jak mniejszość w sejmie dalmackim oświadczyła się za tem, że uchwała w tym względzie nie może nastąpić, nie będzie ostatecznie określone prawopolityczne stanowisko Kroacyi i Sławonii, co uznaję słusznem i sprawiedliwym, nie mogę zatem jak tylko zalecić panom, abyście jak najrychlej orzekli na sejmie waszem polityczne stanowisko Kroacyi i Sławonii, i uchwałę waszą do Mojej najwyższej przedłożyli sankcyi.

(Posiedzenie izby deputowanych z 13. maja.)

Początek posiedzenia o godzinie 10¼. Prezydent Dr. Hein. W loży dworskiej: Jego królewicz. Mość książe Waza. Na ławce ministeryalnej pp. Mecsery, Plener, Degenfeld, Lasser, Pratobevera, Wickenburg, kontradmirał Wüllerstorff.

Dwóch świeżo przybyłych galicyjskich i jeden czeski deputowany składają przyrzeczenie.

Prezydent: Jego c. k. Apostolska Mość będzie przyjmować izbę deputowanych jutro (14. b. m.) o godzinie 2. z południa.

Cielecki robi uwagę, że adres będzie doręczony ze strony mniejszości jako wyraz przywiązania do Jego c. k. Apostolskiej Mości, ale nie jako uznanie adresu.

Oznajmiono niewinności kilku nieobecnych członków.

Minister Plener: W odpowiedzi na interpelacyę: „Jak dalece postąpiły prace przygotowawcze do uregulowania stałych podatków?“ Wiadomo, że Jego ces. Mości podany został projekt reformy, a potem przedłożony komisji do powtórnego ocenienia i opracowania. Przytoczę tu główne zarzwy tylko dla zrozumiałości. Od terażniejszego systemu odstąpiono w wielu względach. Każdy kraj koronny będzie radzie stanu przedkładać projekta podatków, zaś rozłożenie ich będzie pozostawione krajowi. Najgłówniejszą reformą jest zarzucenie zasady trzymania się stałego katastru, i autonomii gmin zostawione będzie obszerne pole co do odnośnych postanowień. Najpotrzebniejszą okazuje się rewizya katastru w Niższej Austrii i Tyrolu. Cesarskie pismo odręczne nakazuje przedsiębrać nowe prace względem katastru, w którym to względzie mają przedkładać wnioski reprezentacye krajowe. Na podstawie tych prac ma być ułożony w swoim czasie powszechny system katastralny. Także co do innych podatków stałych będą przedłożone nowe projekta.

W odpowiedzi na interpelacyę względem opodatkowania gorących napojów: Proponowano przyjąć na przyszłość za podstawę opodatkowania nie przestrzeń zacieru lecz ilość stopni tych płynów. Radzie stanu będą przedłożone odnośne projekta. Co do trzeciej interpelacyi względem ułatwienia w kupnie soli dla bydła odpowiedział minister, że rząd będzie szukał tylko wynagrodzenia własnych kosztów bez zadnego zysku.

Prezydent: Złożone zostały dwie interpelacye do wysokiego ministeryum finansów.

1) *Interpelacya Braunera i kolegów:* W Czechach robią się przygotowania do sprzedaży domeny Pardubitz. Państwo to jest własnością król. kamery czeskiej. Już dawniej sprzedawano takie posiadłości bez przyzwolenia kraju. Zaczem ze względu na niepomysłne stosunki waluty i z innych przyczyn okazuje się potrzebnem zawieszenie sprzedaży i uprasza się ministerstwa finansów o wyjaśnienie.

2) *Interpelacya Machaczka i kolegów:* Idzie tu o sprzedaż czeskich dóbr koronnych Pardubitz i innych. Na mocy dyplomu październikowego i ustaw z lutego potrzebne jest do takiej sprzedaży przyzwolenie rady stanu. Uprasza się ministeryum finansów o wyjaśnienie.

Minister Plener: Sprzedaż taka nie nastąpi w tych czasach. Tyle na uspokojenie izby, nieuszczuplając jednak wcale praw korony. Dalsze wyjaśnienie na przyszłym posiedzeniu.

Prezydent: Na przyszły porządek dzienny przypadają projekta do ustaw względem rozwiązywania stosunku lenniczego i względem nietykalności członków rady stanu i sejmów krajowych.

Deputowany Hopfen czyta:

„Na posiedzeniu z 4. maja postanowiła wysoka izba, ażeby wniosek deputowanego Dra. Mühlfelda i kolegów względem regulaminu obrad jak również poprawka Dra. Herbsta i kolegów do tego wniosku oddane zostały utworzonemu wydziałowi pod obradę i do zdania sprawy.“

Wydział zgodził się znaczną większością na wniosek: Izba raczy uchwalić, że przyjmuje pierwszy punkt wniosku Mühlfelda, a

odrzuca punkt b) poprawki Dra Herbsta; wydział miał przytem to na względzie, że tym sposobem wyrzeczona zostanie z góry zasada, że przyzwolenie izby potrzebne jest do prawomocności regulaminu obrad. Dalej proponuje wydział przyjęcie punktu 2. wniosku Mühlfelda i jednogłośnie odrzucenie punktu a) poprawki Herbsta, ponieważ przyjęciem odnośnych postanowień wniosku Mühlfelda ograniczy się czasowo załatwianie spraw podług regulaminu obrad, jak dalece przyzwoli na to izba, i ponieważ przytem wykluczone będzie przyjęcie takich postanowień regulaminu obrad, które przekraczając zwykle granice regulaminu obrad zawierają ważne zasadnicze przepisy. Również proponuje wydział znaczną większością przyjęcie trzeciego punktu wniosku Mühlfelda, względem wybrania do odnośnego wydziału po jednym członku z każdego oddziału. W połączeniu tych trzech uchwał stawia przeto wydział znaczną większością głosów wniosek, ażeby izba zamieniła wniosek Mühlfelda we wszystkich trzech punktach w uchwałę, a odrzuciła w całości poprawkę Dra Herbsta.

Minister Lasser uznaje otwartość zarzutów przeciw regulaminowi obrad, i pragnie przemówić z równą otwartością. Regulamin obrad został nadany, ażeby izba mogła natychmiast przystąpić do obrady nad ważnymi sprawami. Szersze wyłożenie regulaminu obrad jest już zapowiedziane w ustawach zasadniczych z lutego. Trzy główne zarzuty podniesione zostały przeciw regulaminowi obrad, uzasadnione 1) porównaniem z podobnymi postanowieniami innych krajów; 2) tem, że nadane zostały bez uczestnictwa izby, a 3) osnową §. 52.

Ad 1. zważyć potrzeba, w jakich stosunkach nadany został regulamin obrad, i że właśnie ma być dopiero wypróbowana jego praktyczna użyteczność. Ad 2. Miał rząd tylko praktyczność na myśli, i nikt zdaje się nie posądzi go o nieroztropność taką, by chciał na niewdzięcznym polu regulaminu obrad walczyć z radą stanu, która wyszedłszy z zaufania ludności ma rozstrzygać najważniejsze sprawy. Ministerium przecież dąży do jednego celu z radą stanu: do dobra państwa, a o to powinny dążyć się obie strony z odwołaniem przybliżoną i szlachetną bronią. Dość przypomnąć, jak wiele kosztownego czasu straciła dawniejsza rada państwa na obradach nad regulaminem. Co do §. 52 uznaje rząd względem pierwszej kategorii zupełne prawo izby rządzenia sobą. Jednak co do drugiej kategorii ma się rzecz naturalnie inaczej. To wyjaśnienie będzie zapewne dostateczne do zaspokojenia izby. Praktycznie byłoby, ażeby nieustający wydział korzystając z doświadczenia proponował potrzebne zmiany w regulaminie obrad.

Prezydent otwiera debatę.

Mühlfeld: Najważniejszym jest dla mnie ustanowienie wydziału, nie chciałem jednak wyrażać nagane rządowi. Tylko za przyzwoleniem izby może się stać regulamin obrad niezmiennym prawidłem. Dopokąd to nie nastąpi, nie pomogłyby nie nawet wnioski poprawcze wydziału. Prawo izby musi być zachowane, chociaż nie idzie tu wcale o zastrzeżenie praw. Wniosek mój żąda tylko, ażeby izba w naturalny sposób wykonywała swoje prawo. Nadto potrzebne jest przyzwolenie izby także do załatwiania spraw na zewnątrz, chociaż na to potrzeba także przyzwolenia rządu.

Herbst odwołuje swoją poprawkę.

Gariup przemawiał za przyjęciem regulaminu oktrojowanego.

Pratobevera zrobił uwagę, że debata zaczyna się rozwlekać ze stratą czasu. Dla natłoku spraw nie mógł być wydany regulamin obrad razem z ustawą zasadniczą o reprezentacji krajowej, lecz dopiero na kilka dni przed ukonstytuowaniem izby. O cóż spierać się zresztą, kiedy izbie przysługują zupełne prawo wnosić prawne zmiany? Niech zgromadzenie zważy to i rozprawami swemi nie daje rządowi wotum nieufności.

Giskra uważa zdanie ministra sprawiedliwości za nieuzasadnione i mylne. Regulamin obrad nie jest częścią konstytucji i dalszem jej przeprowadzeniem; jednak o wotum nieufności dla rządu nie może być tu wcale mowa.

Pratobevera: Tylko z wyrazów: „Izba raczy rozważyć, czy postąpiono konstytucyjnie“ — można wnioskować rodzaj wotum nieufności.

Taschek wnosi poprawkę do wniosku Mühlfelda, którą przyjęto, a w końcu przyjęła izba zmodyfikowany tą poprawką wniosek Mühlfelda naznaczając trzecie odczytanie jego.

Wniosek Litwinowicza względem dyet i kosztów podróży deputowanych izby znalazł poparcie. Posiedzenie skończyło się o godzinie 1¹/₄. Przyszłe posiedzenie we środę o 10tej zrana.

Ameryka.

(Washington.)

Na giełdzie Hamburskiej rozeszła się była wiadomość, że wojsko południowych Stanów Ameryki północnej zdobyło Washington. Jest to pogłoska, niezem potąd nie udowodniona. Okazuje jednak, że w opinii powszechnej wypadek ten jest prawdopodobnym. Stolica Stanów zjednoczonych leży jak wiadomo w małej Kolumbii u ujścia Potomaku w małym dystrykcie, który w roku 1790 stany Maryland i Wirginia darowały związkowi. Wirginia uznała już nowy związek południowy, w Baltimore podobnie objawiają się sympatyje. Washington zatem położony jest w środku pomiędzy dwoma państwami, których ludność częścią jawnie stanęła po stronie związku południowego, częścią nie stawiały mu żadnego oporu.

Hiszpania.

(Wiadomości bieżące.)

Madryt, 4. maja. Ministeryalna *Correspondencia* donosi, że wszystkie miasta wyspy San Domingo wydały pronuncyamento za wcieleniem do Hiszpanii. Według dziennika ministeryjalnego zawiadomi hiszpański rząd wkrótce mocarstwa zagraniczne o przyjęciu tego wcielenia. *Correspondencia* donosi następnie: „Mówią, że według planu Francji odnoszącego się do spraw San Domingo, Hiszpania weźmie w posiadanie część białą, a Francya część czarna wyspy.“ W ciągu tego roku będzie hiszpańska marynarka powiększona o sześć fregat śrubowych pierwszej rangi. Niezadługo będzie także powiększona eskadra Antylów o trzy lub cztery okręta wojenne. Dwa z nich już odplynęło. Zebrana tam siła morska jest mocniejsza niż siła morska Stanów zjednoczonych.

— Przepyszny nowy most na rzece Ebro między Tudellą i Tafallą jest ukończony, i tym sposobem zaprowadzono zupełną komunikację kolei żelaznej między Tudellą i Pampeluną.

— Z Madrytu telegrafują pod d. 8. maja:

„Eskadra stojąca teraz pod Algesiras nie ma przeznaczenia zmuszać Marokko, aby dopełniło traktatu, lecz będzie tylko chronić hiszpańskie posiadłości w Afryce.“

Czyli innemi słowy: popłynie ona ku północnym wybrzeżom afrykańskim przeciwko Kabyłom, którzy żadnego pana nie uznają, i tylko z tymi obchodzą się po ludzku, co im dowiodą, że mają dosyć siły powetować swej straty. *Gaceta* donosi, że pan Pacheco przestał być hiszpańskim posłem w Meksyku. Rząd hiszpański odrzucił protest prezydenta Haiti przeciw wcieleniu San Domingo do Hiszpanii pod pozorem, że nie został doręczony drogą odpowiednią

Anglia.

(Skutki wyprawy chińskiej. — Stosunki z Brazylią.)

Londyn, 10. maja. Na bankiecie u lorda Mayora lord miał mowę, w której skreśliwszy przebieg historyczny i dyplomatyczny sprawy chińskiej, w końcu wyraził się jak następuje:

Anglia wówczas dopiero przedsięwzięła zbrojną wyprawę, gdy wszelkie inne środki nie odniosły żadnego skutku. Wyprawa odniosła świetny skutek; lecz co się dalej stanie, zależy od tego jak ludność europejska zachowa się w Chinach względem krajowców. Jeżeli powiedzie się zachować stosunki przyjaźne, wówczas zyska dla swego handlu niezmiernie pole. Wielkim wypadkiem jest to, że ustanowiono stałe poselstwa europejskie w Pekinie. Świeży tego dowód mieliśmy w Japonii. Gdy zamordowano tam Amerykanina posła angielski usunął się z miasta i zagroził zerwać stosunki dyplomatyczne. Był to krok bardzo rozumny. Groźba taka nie byłaby wywarła należytego wrażenia, gdyby poseł zamieszkiwał nie w stołicy lecz w którym z miast portowych. Gubernator miasta byłby w takim razie z przechwałką doniósł zapewne rządowi centralnemu państwa niebieskiego, że sam kazał wyrzucić z okręgu miasta posła barbarzyńskiego państwa. W Jeddo przeciwnie błagało go, aby wrócił i dał się pojednać, gdy mu ofiarowano wszelkie rekojmie bezpieczeństwa dla jego własnej osoby i wszelkiej jego europejskiej świty. Taki sam stosunek zachodzi z Chinami. Dziś, gdy poseł angielski rezyduje w Pekinie, zależeć będzie od samych Europejczyków, jak się zachowają z krajowcami, jako goście, podróżni i kupcy w państwie niebieskiem. Niestety znajdzie się zawsze między nimi kilku niegodnych, co plamią imię i honor Auglików, czynią nas nienawistnymi u Chinów. Zapobiedz temu najlepiej w starożytności jest kupiectwo londyńskie i opinia publiczna. Dyplomacya armia uczyniły już co do nich należało. Dzieło to uzupełnić należy do samych Europejczyków, a głównie do londyńskiego stanu kupieckiego.

— Piszą do *Monitora* z Londynu:

Gabinet angielski skreślił na posiedzeniu dnia 26. b. m. stosunki z Brazylią i Stanami zjednoczonymi, wcale niepomysłne. Przez kilka laty zawarto konwencję, aby stosunki te uregulować obopólnie. Na mocy tej konwencji przedłożono żądania angielskie komisji angielsko-brazylijskiej zasiadającej w Rio Janeiro. Lecz komisarzy angielscy w tej komisji nie chcieli uwzględnić żądań brazylijskich odnoszących się do handlu murzynami, zaczem oświadczył rząd brazylijski, że nawzajem nie uwzględni żądań angielskich. Widac ztąd, że pomysłne sprawy tej załatwienie bardzo jest wątpliwem.

(Posiedzenie w obudwu izbach dnia 10. maja.)

Względem posiedzenia izby niższej z 10go nadszedł telegram następujący:

W izbie niższej zaproponował Peacocke przedłożenie depechy względem przeobrażenia Austrii, aby zgłębić politykę lorda J. Russella co do Węgier i Włochów, którą dotąd uważał jako wolną od zarzutów. Lord Russell odmówił przedłożenia depechy i dodał, że niepodobna przewidzieć, jaki obrót weźmie przeobrażenie Austrii. Anglię raduje przeobrażenie Austrii i spodziewa się, że nastąpi niebawem zagodzenie sporów z Węgrami. Trudności są wprowadzić wielkie. Odrębne ministerya węgierskie sprowadziłyby rozdrobnienie Austrii; Anglia nie może radzić, lecz ona życzy Austrii najlepiej. Wencya będzie wiecznym ciężarem dla Austrii, i będzie zawsze jąbkiem niezgody pomiędzy Włochami i Niemcami. — Spodziewać się należy, że za pośrednictwem Europy i ta kwestya będzie kiedyś pomysłnie rozwiązana. Na interpelację Fergussona odpowiada lord J. Russell, że według wszelkiej nadziei Francya dotrzyma ścisła traktatu względem opuszczenia Syrii.

Lord Stratford de Redcliffe zaproponował w izbie lordów dn. 10. b. m. następującą rezolucję:

1. Izba ubolewałaby mocno, jeźliby nastąpić miało przedłużenie okupacji Syrii, chociażby mało co za d. 5. czerwca. jako termin do ustąpienia wojsk cudzoziemskich przeznaczony umową zawartą w Paryżu d. 15. marca.

2. Izba jest tego zdania, że smutne wypadki, które ostatnimi czasy zaszły w Syrii, nie mogą być wyłącznie przypisywane miejscowym przyczynom, lecz szczególnie położeniu państwa tureckiego, pod względem dochodów i administracji.

3. Izba jest przekonana, że koniecznie potrzeba, aby Porta chwyciła się środków silnych, odpowiednich duchowi Hat-Humayunu z r. 1856, któreby mogły dać gwarancję od powrotu krwawych zajść, jakakolwiek byłaby ich przyczyna.

Po dosyć długiej debacie, w której lord Wodehouse okazał, że niebezpieczeństwo Porty jest bardzo przesadzone, że wszystko złe pochodzi z zepsucia urzędników i nieładu finansów, szanowny lord odwołał te swoje rezolucje.

Francya

(Wiadomości bieżące. — Obwieszczenie w Monitorze. — Zaliczki przemysłowe. — Wojsko w Kochinchinie. — Stosunki z Turcyą i Anglią.)

Paryż, 10. maja. Na przedwczorajszym posiedzeniu senatu przedłożył Royer sprawozdanie komisji względem petycji nadesłanych w sprawie chrześcijan syryjskich, mianowicie względem petycji podpisanej przez St. Marc-Girardin i przez znany paryski komitet dla Syrii, która, jak wiadomo, rezestana była w wielu miejscach do powszechnego podpisu, i przez to stała się przyczyną, że jednakże petycje (64 w Paryżu o 8435 podpisach, między temi także podpis arcybiskupa z Avignonu) do senatu podane zostały. Sprawozdanie zajmuje sześć szpalt Monitora, i kończy propozycją, ażeby rządowi w sprawie syryjskiej zostawić zupełną wolność, i dlatego mimo 145 petycji o 10.756 podpisach przejść do dziennego porządku. Margrabia de la Rochejaquelein i kardynał Donnet żądają, ażeby dla nagłości dyskusję wyznaczono już na przyszłą sobotę, i żeby nad tem głosowano, gdyż prezydent proponuje poniedziałek. Głosują i zgromadzenie zgadza się prawie jednogłośnie na poniedziałek. — Depesza z Bejrutu donosi, że angielski kontradmirał Mundy z swej wycieczki wzdłuż wybrzeży syryjskich powrócił dnia 2. maja znowu na okręcie „Hanibal“. Przy tej sposobności był także w St. Jean d'Acre, ażeby zwiedzić fortyfikacye, które temi czasy Turcy tam wzniesli. Gubernator tej twierdzy wyjechał na przeciw angielskiemu admirałowi, którego okręt zapuścił kotwicę w zatoce Caiffa.

— Nowe ustawy względem rozszerzenia władzy sędziów pokoju i względem podwyższenia kosztów utrzymania uwięzionych dłużników są ogłoszone w Monitorze.

— Ze sprawozdania komisji udzielającej zaliczek przemysłowych okazuje się, że w przeciągu czasu od 5. grudnia do 20. stycznia podano przeszło 500 próśb o zaliczki w sumie ogólnej 80 milionów franków. Komisya przyjęła podania tylko dwiestu proszących w sumie 38½ mil., i wniosła o udzielenie im zaliczek, iż cała suma przeznaczona na rzecz przemysłu wynosi tylko 40 milionów.

— *Monitor armii* donosi z Kochinchiny, że zaczęto tworzyć kompanie z krajowców, dodając im oficerów Francuzów. Krajowcy okazują wiele ochoty i zrzeczności do ćwiczeń wojennych, a zarazem są ulegli i karni. Żołd pobierają bardzo mały, pomimo tego służba francuska bardzo im się podoba, iż są dobrze żywieni, i żołd acz szczerupły pobierają regularnie. *Monitor armii* jest tego zdania, że po opanowaniu całego kraju posiłkowe to wojsko z krajowców złożone stanie się Francuzom bardzo z czasem użyteczne.

— Dziennik drezdeński pisze pod dniem 4go maja: Turcyya uczyniła, jak słyhać, ważną dla Francyi koncesyę. Przystąpiła na to, aby 1500 francuskiego żołnierza pozostało załogą w Bejrucie. Toczą się obecnie układy z Anglią, aby przełamać jej upór. Nowym dowodem zawiści tego mocarstwa jest zapytanie lorda Cowley, uczynione ostatnimi czasy względem kolonii francuskiej w Sajgun. Gabinet francuski odpowiedział, że nie ma potąd w tym względzie żadnego stanowczego postanowienia. Podobnież Cesarz francuski na wiadomość, że Anglia powiększyła swą eskadrę amerykańską o kilka liniowych okrętów pierwszego rzędu, kazał uprzejmie zapytać, jakie jest zdanie gabinetu angielskiego w sprawie amerykańskiej? na co otrzymał odpowiedź, że Anglia postąpi jak jej się zdawać będzie wedle okoliczności.

Belgia.

(Bliskie zamknięcie izb.)

Togoroczna sesya izby ma być zamknięta 15go b. m. Liberalna większość obu izb chce przed zamknięciem wyprawić bankiet i zaprosić na niego członków rządu.

Holandya.

Haaga, 3. maja. Izba druga przyjęła wczoraj jednogłośnie wniosek do ustawy, która reguluje przewóz i wyprawianie wychodźców, przeczco zaradzono wielkim niedogodnościom.

Włochy.

(Wiadomości bieżące. — Wiadomości z Rzymu. — Zamieszki domowe.)

Sardynia. Komenda trzeciego korpusu armii przeniesiona jest do Neapolu, a generał Durando dlatego odplynął 2. maja z Ge-

nuy do Neapolu. Trzy dywizye tego korpusu armii przybyły już częściowo do Neapolu. — Infant Don Juan Bourbon jest spodziewany w Turynie; jego sekretarz już tam przybył, a to 2. maja.

Państwo Włoskie. Donoszą z Rzymu do *Journal des Debats* pod dniem 4go b. m., że w szpitalu u św. Ducha znaleziono kokardy, sztylety, pistolety i proklamacye. Przedmioty te zabrano i uwięziono dwóch lekarzy. Komitet narodowy wydaje potajemnie co ponieдельник pismo pod tytułem: *Włochy i Rzym*. Policya poszukuje za tem pismem. Adres do Cesarza Francuzów leży wszędzie do podpisu, i opatrzony już jest wielką ich liczba.

Hufiec burbonistów w liczbie 800 luda posunął na Teracine ku Fondi w zamiarze wpaść w Neapolitańskie. Część tego oddziału z 200 luda dotarła aż do Kapuy, i starła się tutaj z gwardyą narodową dnia 8. maja. Gwardya narodowa z Casaris, Vechia i Murrone otoczyła Burbonistów, kilku wziętych w niewolę przywieziono do Neapolu.

Neapol. W królestwie Neapolitańskim uwięziono arcybiskupa z Conza i Campagna, i oddano go pod władzę gubernatora w Avellino. — Obwiniają go, że używał swego wpływu na rzecz Króla Franciszka. Arcybiskupi i biskupi królestwa złożyli jeneralnemu namiestnikowi księciu Carignan protest zbiorowy przeciw wszystkim czynom, jakich się dopuszczono na szkodę kościoła katolickiego, jego wolności i przywilejów.

Zyczeniom księcia Carignan być odwołanym z jeneralnego namiestnictwa w Neapolu wkrótce stanie się zadość; dzienniki piemontskie donoszą, że on i Nigra będą wkrótce odwołani, a ich miejsce zajmie hr. Ponza de San Martino.

— Na wyspie Sycylii zaszły w dniach ostatnich kwietnia w gminie Tusa, w prowincyi mesyńskiej, krwawe zamieszki. Włościanie chcieli między siebie podzielić dobra komunalne; dnia 23go przyszło między nimi i gwardyą narodową, której jednak niejaka część połączyła się z włościanami, do walki; poległ w niej kapitan gwardyi narodowej, pięciu właścicieli dóbr, aptekarz tamtejszy i jeden włościanin. Regularne wojsko przywróciło później spokojność.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Doniesienia z Warszawy. — Wiadomości bieżące. — Pensyonowania. — Doniesienia z Kaukazu.)

W Warszawie, pisze *Gas. wied.*, duchowieństwo katolickie nie było z początku reprezentowane na uroczystości złożenia powinszowań w zamku dnia 6go b. m. Na przedstawienie Solnickiego rady państwa w wydziale wyznań Deckert biskup sufragana w towarzystwie dwóch prałatów złożył nareszcie księciu namiestnikowi swoje zyczenia. Uroczystość św. Stanisława, patrona kraju, obchodzona 8go b. m., przeszła spokojnie pomimo napływu niezmiernych tłumów ludu.

Posiedzenia nad projektem względem wyborów do rady gminnej zaczęły się, a to pod prezydencją namiestnika.

Audrault, prezydent miasta, który po wypadkach 8go z. m. opuścił służbę, został na nowo powołany, a rada państwa Sumiński, dotychczasowy przełożony cenzury, z urzędu oddalony. Sumińskiego zastępuje tymczasowo pan Sobieszczański.

Petersburg, 4. maja. Dnia 29. z. m. jako w dzień swych imienin w piśmie do generała Paniutyua podziękował Cesarz komisji redakcyjnej za jej gorliwe prace w sprawie włościańskiej. Z wzruszającą czułością wspomina Cesarz w tem piśmie zmarłego generał-adjutanta Rostowcowa. Ukazem z tegoż samego dnia rozkazał Cesarz uświęcić pamiątkę emancypacji włościańskiej wybiciem medalu, którym będą udekorowani wszyscy ci, co mieli udział w pracach nad tym przedmiotem. Medal będzie złoty i srebrny. Na jednej stronie będzie wizerunek Cesarza z napisem: „Dziękuję“ i dzień: „19 lutego 1861“, na odwrotnej stronie napis: „Za zasługi około emancypacji włościan“. Oba rodzaje medalu tak złoty jak srebrny, będą noszone na wstędze aleksandryjskiej.

— Generał-adjutant Kotzebue uwolniony na własne żądanie z posady szefa sztabu jeneralnego i otrzymał urlop na czas nieograniczony.

— Pensyonowano znowu 25 oficerów od dłuższego czasu nieczynnych. — Dziennik *Kaukas* donosi, że sąd wojenny uznał jednego z mieszkańców Beuvi nazwiskiem Bejgundur winnym zbrodni podburzania do rokoszu mieszkańców Jerkery. Gdy go miano uwięzić stawił zbrojny opór. Sąd skazał go zatem na szubienicę, i książe namiestnik potwierdził wyrok. — Wiadomość powyższa jest bezzasadna. Wyrok podobny nie zapadł potąd. Chociaż Rosya uważała zawsze niepodległe plemiona kaukazskie, jako buntownicze, to nie karała ich jednak według prawa narodów, chociaż z drugiej strony nie uważała ich także za jeńców wojennych. Zdaje się jednak z powyższego wnosząc doniesienia, że od czasu podbicia wschodniego Kaukazu Rosya zmieni swe postępowanie i będzie z całą surowością karać wszelkie usiłowania rokoszu.

Księstwa Naddunajskie.

(Czynności w izbach wołoskich.)

Bukareszt, 28. kwietnia. Chociaż otwarcie izby dnia 25. odbyło się całkiem obojętnie, powzięto jednak kilka uchwał, które, jak piszą do *Pesther Lloyd*, także dla zagranicy są ważne. Już dnia 27. ogłosiła się izba nieustająca i uchwaliła jednogłośnie, za przykładem Mullau połączenie obudwu zgromadzeń narodowych, tymczasem wprowadzić tylko, ażeby w drodze wzajemnego porozu-

mienia załatwić kwestyę agronomiczną. Na tem samym posiedzeniu zapadła uchwała także nie małej wagi; 30 członków wnieśli mocę, ażeby ministerjum wytoczyć proces, że bezprawnie rozwiązało izby dawniejsze i w nielegalny sposób wpływało na odbywające się potem nowe wybory. Zgromadzenie oświadczyło się za nagłością tego wniosku, a lubo ministrowie żądali dla namysłu 24 godzin, ażeby się bronić naprzeciw motywowi zaskarżenia, oświadczyła izba jednak, że się nie rozjeździe, dopokąd mocya załoby nie będzie zamieniona w uchwałę, co też w samej rzeczy nastąpiło większością 35 głosów przeciw 15. Uchwała wyraża bezpośrednie wytoczenie procesu.

Wyspy Jońskie.

(Zajście krwawe na wyspie Zancie.)

Gazeta augsburska donosi o zajściu krwawem między załogą angielską na Zancie a ludnością tamtejszą: W niedzielę dn. 21. b. m. wieczorem. zaszło krwawe starcie między załogą angielską a ludnością w Zante, przyczem było 20 osób rannych z obu stron. Około 7. godziny wieczorem rozpoczęli żołnierze kłótnię na targowicy, wdarli się do kilku sklepów, bili ludzi pochwami od bagnatów, a nawet pędzili za uciekającymi aż do kościoła, z kąd jednak zostali odparci; ale wkrótce powrócili w znaczniejszej liczbie. Mieszkańców także więcej się tymczasem zgromadziło, tak że w liczbie przeszło tysiąca rzucili się na przybywające ulicą wojsko. Z okien padały na żołnierzy kamienie i garnki. Ludność spieszyła z kijami, siekierami i dragami. Straż miejska stanęła w obronie mieszkańców lecz Anglicy srodze ją zbili. Jeden ze strazy odniósł śmiertelne rany. Dopiero później nadciągnęły znaczniejsze oddziały wojska i torując sobie drogę bagnatami uderzyły na ludność. Większa część rozbiegła się wprawdzie natychmiast, lecz zamieszanie było tak wielkie, że wojsko musiało kilka razy tworzyć czworoboki, by go tłumy nie rozbiły i nie rozprószyły. W końcu uprzętniono rynek, komunikacyę w ulicach zamknięto, i spokój przywrócono. Od tego wieczora wielkie wzburzenie umysłów panuje w mieście, a silne patrole wojskowe muszą nieustannie przeciągać po ulicach.

Turcja.

(Wiadomości bieżące.)

Konstantynopol. 4. maja. Do *Köln. Ztg.* piszą z Konstantynopola: Wczoraj wieczór (wielki piątek) przeciągały po tujejszych ulicach bardzo liczne patrole. Właśnie minął rok, jak bezkarnie zburzono tu dom pewnego Francuza za skorupy z jaj na grecką procesyę rzucone. Zdaje się, że się czegoś podobnego teraz obawiano i postanowiono śmiało przeciw temu wystąpić.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Peszt. 13. maja w południe. Na dzisiejszem posiedzeniu izby niższej miał Deak znaną już mowę z wyjątkiem ostatniego okresu; teraz zaleca Deak bardzo wymownie roztropność i umiarkowanie. Wrażenie mowy było głębokie; często przerywano mowcy grzmiącymi oklaskami. Pierwszą część, uzasadnienie praw i życzeń kraju przyjęto z powszechnem uniesieniem. Druga i trzecia część, jako też przedstawienie, że potrzeba przedłożyć te życzenia w formie adresu Jego Ces. Mości, znalazły również tak pomyślne przyjęcie, że druga partya okazała się przytem tylko nieznaczną mniejszością. Projekt adresu Deaka wyjdzie jutro z druku, a we czwartek rozpocznie się debata.

Tryest. 13. maja. Na cześć pobytu Ich Mości Cesarstwa będzie wyprawiona tombola na dochód ubogich, oświetlenie teatru wielkiego i Armonii z przyległemi ulicami, strzelanie do tarczy z uczestnictwem strzelców goryckich i lublańskich, a może także przejazdka na morzu i Corso w St. Andrea. Rada miejska ofiaruje znaczną kwotę na wsparcie ubogich.

Raab. 14. maja. Załoga wzmocniona została dywizyą piechoty i szwadronem kawaleryi, i noc przeszła spokojnie. Patrole przeciągały całą noc po ulicach miasta.

Medyolan. 13. maja. Dzisiejsza *Perseranza* donosi z Turynu: Król Wiktor Emanuel uwolnił księcia Carignana na własną

prośbę jego od urzędu jeneralnego Namiestnika prowincyi neapolitańskich, a posadę tę objął stale hrabia Ponzo di San Martino.

Ponieważ osobiste bezpieczeństwo zagrożone jest w Sycylii, postanowił rząd wysłać tam jeszcze jedną brygadę.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 15. maja. Na targ przedwczorajszy przypędzono 86 wołów, mianowicie z Bóbrki 12, z Rozdołu 12, z Dawidowa 42, a z Ciemierzyniec 20 sztuk. Z tej liczby sprzedano — jak nam donoszą — na targu 82 sztuk na potrzeb miasta, i płacono za wołu, mogącego ważyć 320 fl mięsa i 40 fl łoju, 75zł.; sztuka zaś, którą szacowano na 380 fl mięsa i 80 fl łoju, kosztowała 95zł. wal. austr.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 14. maja.

Hotel rasyjski: PP. Netrebski Fab., z Dobruczy. — Brodzki Eugen. z Borek. — Hhr. Jabłonowscy Ludwik i Stanisław, z Nastasowa.

Hotel angielski: Frank Ferdynand, z Nabaczowa. — Teodorowicz Teod. z Czortowiec. — Wojażyński Alfr., z Tulizów.

Pod tygrysa: Falkowski Michał, z Gluchowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 14. maja.

PP. Serwatowski Weje., do Buczniowa. — Pienczykowski Józ., do Wybranówki. — Urbański Rud., do Dobrosina. — Augustynowicz Bolesław i Serweryn, do Kniażego.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 14. maja 1861.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do Reaum	Stopień ciepła według Reaum	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7 god zrana	327.68	+ 14.0	68.9	południowy sł	jasno
2 god po poł	326.77	+ 22.2	38.0	wschodni "	pochmurno
10 god. wiecz.	326.02	+ 13.9	73.1	połud.-wsch. "	jasno

Dnia 15. maja 1861 roku wyciągnięto w c. k. urzędzie loteryjnym lwowskim następujące pięć liczb:

88. 41. 13. 87. 16.

Przyszłe ciągnięcia nastąpią dnia 25. maja i 5. czerwca 1861 r.

Kurs lwowski.

Dnia 15. maja

	gotówka		towarem	
	zł.	c.	zł.	c.
Dukat holenderski	6	50	6	60
Dukat cesarski	6	52	6	62
Półimperyal zł. rosyjski	11	10	11	40
Rubel srebrny rosyjski	2	17	2	20
Talar pruski	2	8	2	14
Polski kurant i pięciozłotówka	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	81	40	82	20
" " " m. k. za 100 złr.	85	50	86	30
Akcyje gal. kol. żelaz Karola Ludwika	—	—	—	—
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	69	50	70	50
5% Pożyczka narodowa	79	—	80	25

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 15. maja.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 złr. 80 25. Metaliki po 5% za 100 zł. 69 10; po 4% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. Obligacye i indemnizacyjne: Niższej Austrii po 5% za 100 zł. —; Węgier —; Galicyi —; Bukowiny —; Akcyje Banku narodowego sztuka 788. —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 176.20; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.

Wexlowy. Srebro za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 138.75. — Lipsk za 100 talarów —. Londyn za 10 funtów szterl. 139. —. Medyolan za 100 zł. waluty austriack. —. Paryż za 100 fr. —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.62, dukaty ces. pełnej wagi —. korony —, półkorony —. Srebro —.

KRONIKA.

(Koleje żelazne we Włoszech) W całym królestwie włoskiem jest teraz 1750 kilometrów kolei żelaznej w ruchu, 1750 kilometrów buduje się, a blisko 2000 kilometrów jest w planie, za kilka więc lat stanie na lądzie włoskim 5—6000 kilometrów szyn, a do tego przybędzie jeszcze 400 kilometrów w Sycylii, i 300 kilometrów na wyspie Sardynii.

(Blondin sławny amerykański ekwilibrysta na linie), ma przybyć do Londynu 22. b. m. i wkrótce popisywać się w krystalowym pałacu. Dla Amerykanów będzie to rzeczą obojętną.

— Na pokładzie parowca „Persia“, który przedwczoraj przypłynął z Nowego Yorku do Queensstown, przybyli ajenci rządu związkowego z Washingtonu, którzy mają kupować działa Armstronga i inne, a nadto 200.000 strzelb i rewolwerów. Broń ta ma odplynąć jak najprędzej.

(Otwarcie linii telegraficznych w Persyi.) „Vekaya“ urzędowy dziennik teherański, podaje opis uroczystości poświęcenia pierwszej linii telegraficznej,

która idąc wzdłuż drogi karawanowej łączy Tebriz z Teheranem. — Przeszedł ta wynosi blisko 400 mil angielskich. Racir Eddin Schach młody władca perski, przybył bardzo rano w dniu oznaczonym do biura telegraficznego położonego poniżej królewskiego pałacu. Wszyscy dygnitarze dworu w uniformach galowych, i tysiące widzów, którzy przybyli umyślnie z prowincyi, znajdowali się w czasie próby. Pytania i odpowiedzi mówiono za każdą razą głośno. Huk armat i okrzyki radości pospólstwa, witaly każdą odpowiedź. Wielkie to zrobiło wrażenie na mieszkańcach, otrzymać odpowiedź za kilka minut z miejsca odległego na 12 dni drogi. Gdy się uroczystość skończyła, szach okazał wdzięczność swoją ministrowi robót publicznych Etizad en Seltanet, który kierował budową telegrafu, i ofiarował mu wspaniałe futro i sztylet sadzony diamentami i drogiemi kamieniami. Jego adjunkt, Ali-Kouli-Vekan, dyrektor telegrafów w Persyi, otrzymał wielką wstęgę orderu Iwa, szal indyjski i podwyższoną pensyi.